



Saksbehandler: Beate Fagerli

Saksdokumenter:

Rapport nr. 5/2011

**Berit Hagen Agøy**

Rapport fra CCME-konferanse, Wien 17.-18. desember 2010

## Saker i de økumeniske organisasjonene

### **Konferansen av europeiske kirker (KEK)**

#### **Forslag til vedtak**

Mellomkirkelig råd tar følgende saker til orientering:

1. Rapport fra CCME-konferanse, Wien, 17.-18. desember 2010
2. Informasjon om sammenslåingen av CCME og KEK
3. Planlegging av generalforsamlingen 2013



## Rapport fra CCME-konferanse, Wien 17.–18. desember 2010 v/Berit Hagen Agøy

### *“European Churches Responding to Migration 2010: Achievements, challenges and future perspectives”*

European Churches Responding to Migration (CCME) er en økumenisk organisasjon med tilknytning til Conference of Churches in Europe (CEC).

I 2010 har CCME koordinert en felleskirkelig kampanje, som også Den norske kirke og Norges Kristne Råd - Flerkulturelt kirkelig nettverk, har deltatt i. I vår norske sammenheng resulterte dette bl.a. i:

- Oppfølging av Kirkemøtesaken om inkludering av kristne innvandrere i menighetene
- Sterkt engasjement i kampanjen for papirløse: 'Ingen er ulovlige'
- Uttalelse fra Bispemøtet
- Visjonsdokumentet 'Dette vil vi'

#### **CCMEs kampanje 'Migration 2010'**

##### **MÅL**

- visibility of the churches' commitment to strangers responding to the message of the Bible
- promotion of an inclusive policy at European and national level for migrants, refugees and ethnic minority groups

Disse overordnede målene er konkretisert;

##### **POLITICAL LEVEL:**

- right to a long term residence status after five years of legal stay, irrespective of the reasons of stay through:
  - strengthening the rights of migrants
  - effective programmes welcoming migrants and refugees
  - enhance encounter and participation
  - combating exclusion and unemployment
  - monitoring and improvement of detention conditions
  - refugee protection
  - studying and researching national rules for legal rights of migrants
  - advocating for the rights as contained in the international Convention on the Rights of all Migrant workers and the members of their families

##### **CHURCH LEVEL:**

- visibility of churches' engagement for inclusive communities and societies and work for and with migrants through:
  - Being Church together - uniting in diversity

- o welcoming strangers in our communities and churches
- o diaconical assistance and support for migrants and refugees
- o enhance participation of migrants in communities
- o exchange and support for migrant churches in the local area
- o visibility of the churches' commitment to strangers responding to the message of the Bible
- o promotion of an inclusive policy at European and national level for migrants, refugees and ethnic minority groups

### **Wien-konferansen**

i desember 2010 var ment som en oppsummering av migrasjonsåret og en anledning til å drøfte hva CCME-kirkene har oppnådd så langt, og til å finne veien videre sammen. Om lag 30 personer deltok på konferansen som var arrangert av CCME i samarbeid med Evangelical Church in Austria i Wien og med finansiell støtte fra Svenska Kyrkan.

### **Åpning og hovedbudskap: “Migration is at the heart of the churches’ agenda in Europe”**

Konferansen ble åpnet av biskop Michael Bünker fra Evangelical Church in Austria og generalsekretær i ‘Community of Protestant Churches in Europe’ (CPCE som Dnk er medlem av). Ved åpningen deltok også CECs president H.E. Metropolitan Emmanuel of France og CCMEs leder Rev. Arlington Trotman.

Biskop Bünker minte om at Østerrike har en lang og mangfoldig tradisjon med migrasjon. I dag er de største innvandringsgruppene fra tidligere Øst-Tyskland, fulgt av Balkan og Tyrkia. I dagens Wien er for eksempel 30 % av katolikkene immigranter. Østerrike fører en restriktiv migrasjonspolitikk, og mange asylsøkere tvangsreturneres. Dette har mobilisert det sivile samfunn, ikke minst kirkene, til protester. Bl.a. underskrev 100.000 personer på en protest mot utsendelse av barn.

Metropolitan Emmanuel hadde nylig vært i Syria og gav oss en nyttig påminning om at fattige land tar imot atskillig flere flyktninger enn de rike europeiske landene. Syria har tatt imot svært mange irakiske flyktninger. Han karakteriserte en migrasjonspolitikk som ikke ivaretar menneskeverd og flytningers menneskerettigheter som ‘a crime against Humanity’. Han utfordret videre de europeiske kirkene til å engasjere seg i arbeidet med å få til vellykket integrering i våre stadig mer multikulturelle europeiske samfunn gjennom dialog og aspekter av minoriteters rettigheter. Kirken har et stort ansvar for å dele sitt verdigrunnlag og erfaringer med politikere. Vi svikter vårt oppdrag om vi svikter her.

Også CCMEs leder Trotman understreket at migrasjon er en av de viktigste sakene for kirker i Europa i vår tid. Kirkene bør stå samlet i vitnesbyrdet om å inkludere sin neste, og han minte om at mange av asylsøkerne og flyktningene er preget av dyp frykt. Trotman sa at utfordringene er så store at de europeiske kirkene må samle seg i et sterkt økumenisk budskap og ta et felles ansvar i møte med sårbare migranter.

Budskapet fra president i CEC og leder av CCME som de kom med i etterkant av konferansen, er vedlagt rapporten.

### **Migrantrrettigheter i Europa 2010**

Dansken Morten Kjærum, direktør av ‘EU Fundamental Rights Agency’ holdt foredrag om “Migrants’ Rights, European Fundamental Rights”?

Han innledet med å minne om at migrasjon alltid har skjedd – og skjer - der hvor det er mennesker; 'Trær har røtter – mennesker har føtter'. Menneskeslekten er et folk på vandring.

Han minte også om at det er millioner av immigranter i Europa som er godt integrert, og som klarer seg aldeles utmerket. Vi må derfor ikke lage noen automatisk kobling mellom innvandrere og problemer.

Noen tall:

I EU-landene er det i dag ca. 30 millioner immigranter, noe som utgjør 6 % av befolkningen på 500 mill. 2–4 millioner er ulovlige immigranter. 200.000–250.000 er kommet til Europa gjennom menneskehandel ('trafficking').

250.000 personer fra 142 ulike land søkte asyl i EU-land i 2009. Ca. 80.000 fikk innvilget asyl.

Det er en klar tendens at diskrimineringen av immigrantene øker jo mørkere hudfarge de har, men det føres lite statistikk i EU over slik diskriminering. Men man vet en del ut fra registrerte klagesaker. Her er det store forskjeller fra 60.000 klager i Storbritannia til 10.000 i Frankrike og 0 i andre EU-land. Dette avspeiler nok også bevisstheten i samfunnet og hos politiet som registrerte klager på diskriminering av innvandrere. I en undersøkelse som ble gjennomført i 2006-7 meldte 25 % av innvandrene at de hadde opplevd alvorlig diskriminering. Det er også tankevekkende at 80 % svarte at de ikke visste om noen instanser som kunne hjelpe dem. I følge Kjærum aksepterer mange innvandrere å bli diskriminert, noe som er et alvorlig hinder for god integrering.

Andre problemer er knyttet til manglende språkkunnskap og til at immigranter ikke kjenner til sine rettigheter. Disse to forhold har en klar sammenheng. Mange sentrale dokumenter finnes ikke på språk immigrantene behersker.

Kjærum advarte også mot tendensen til å betrakte innvandrere – også barn – som kriminelle. Det bør rettes et større fokus mot trafficking, sex-industrien og slavelignende arbeidsforhold. Slik må ikke aksepteres i dagens Europa. Det er skremmende at om lag 100 innvandrerbarn i Danmark 'forsviner' hvert år – uten at samfunnet ser ut til å bry seg om det. Kjærum avsluttet med å si at vi må se på ofre som nettopp ofre – ikke som kriminelle. Alle har rett til grunnleggende menneskerettigheter – uavhengig av legale rettigheter.

### **Erfaringsdeling om kirkenes migrasjonsarbeid**

En viktig del av konferansen var å dele de erfaringer de ulike kirkene har gjort i løpet av migrasjonsåret. Det har vært flere kampanjer, ikke minst i Finland, Sverige og Norge.

Både i Finland og Sverige har biskoper og kirkeledere engasjert seg sterkt i migrasjonsspørsmål. Bl.a. det finske 'Fastemanifestet fra 2009, avisannonser, postkortkampanjer og plakater på offentlige transportmidler i Sverige.

Jeg refererer ikke alle kampanjene her, men informasjon finnes på CCMEs hjemmeside <http://migration2010.eu> og på de ulike kirkens hjemmesider.

Jeg holdt en innledning om arbeidet i Dnk og NKR's Flerkulturelt Kirkelig Nettverk. Vår kampanje for papirløse vakte stor interesse på konferansen.

Selv om mye av arbeidet i CCME er konsentrert om forholdene i EU-landene, har MKR utvilsomt stor nytte av dette samarbeid. Nyttig er også et nærmere samarbeid med de nordiske kirkene, for eks. Svenska Kyrkan som driver et omfattende arbeid for å integrere innvandrere i Stockholmsmenighetene.

Nyttige kontakter for oss er:

Daniel Calero, Svenska Kyrkan og Simona Savin-Gardberg, Ecumenical Council of Churches in Finland.

### **Veien videre**

Erfaringsutvekslingen viste at kirkene i Europa står overfor mange av de samme utfordringene, både holdningsmessig og praktisk. Kirkens stemme må være tydelig om menneskeverd og omsorg for vår neste – også når han/hun er immigrant (lovlig eller ulovlig). Kirkene utfordres av restriktiv politikk fra myndighetene og fremmedfrykt i deler av befolkningen. CCME-fellesskapet er et viktig redskap for felles handling.

Konferansen diskuterte muligheten for en omfattende **felleskirkelig europeisk kampanje for rettighetene til arbeidsinnvandrere** som ha vært mange år i EU-land uten å få rett til varig opphold. Dette har sammenheng med arbeidet for å ratifisere *UN International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families*. Både preses i Dnk og generalsekretæren i MKR har deltatt i CCMEs kampje om dette.

Også når det gjelder kirkenes eget interne arbeid med å **inkludere kristne innvandrere i menighetene**, er det stort behov for å fortsette erfaringsutveksling og samarbeid.

For MKR er det svært nyttig å holde nær kontakt med CCME framover – både i forhold til vårt generelle arbeid med asyl-, flyktning - og innvandringspolitikk, men også i vår oppfølging av Kirkemøtesaken om inkludering av kristne innvandrere i menighetene.

**Vedlegg:**

**Message by the President of CEC and Moderator of CCME  
on International Migrants Day 2010**

(CCME Press Release No. 54e 20.12.10)

Let us celebrate diversity together and find ways to address the common challenges in society – together, not apart.

At the end of the year of European Churches Responding to Migration 2010, H.E. Metropolitan Emmanuel of France, President of the Conference of European Churches, and Rev. Arlington Trotman, Moderator of the Churches' Commission for Migrants in Europe issued a joint message.

On behalf of the two organisations, they call on Christians and churches across Europe:

- Let us maintain and strengthen the witness and service for migrants, refugees and ethnic minority people. Let us not forget the persons who have lost their lives on their way to safety or in detention.
- Let us find ways to express that Christians are migrants by vocation, and that we uphold the dignity of every person as created in the image of God. Therefore, equality and respect cannot be made dependent on the economic value a person may add or not.

The CEC President and CCME Moderator also call on decision makers in European governments and institutions:

- To enhance the international rights framework for migrants and refugees, continue to improve and work towards a comprehensive common European Asylum System and to ratify the International Convention on the Rights of All Migrant Workers and the members of their families.

The message of the President and Moderator concludes:

“Convinced that migration is a normal feature of human history and aware that migration has and will always pose challenges, we believe that we need to actively and positively shape the reality of migration:

- Let us build bridges and create places where people can meet and exchange their histories, stories and experiences.
- Let us talk with each other and not about each other.
- Let us celebrate diversity together and find ways to address the common challenges in society – together, not apart.”





**Rapport fra sentralkomitémøte i KEK  
21.-24. september 2010 i Soesterberg, Nederland  
v/Erlend Rogne og Elise Sandnes**

Sentralkomiteen hadde sitt andre ordinære møte i vakre omgivelser i Soesterberg i Nederland. En nesten fulltallig komité møttes i en krevende tid for KEK. God møteledelse og en god atmosfære blant komiteens medlemmer bidro til konstruktive drøftinger og beslutninger i møte med KEKs mange og store utfordringer. I sin innledning understreket presidenten det gode samarbeidet i presidentskapet i den ekstraordinære situasjonen KEK har vært igjennom i hele 2010.

Direktør for Churches in Dialogue, Fr. Viorel Ionita, har vært fungerende generalsekretær siden forrige møte i sentralkomiteen i desember 2009. Han og den øvrige staben har gjort et solid arbeid i en vanskelig situasjon og skal berømmes for stor arbeidsinnsats. Det vises til vedlagte "Report of the Acting General Secretary". Den inneholder en historisk gjennomgang av kirkenes engasjement i KEK og en orientering om arbeidet det siste året.

Generalsekretær Colin Williams ble sykemeldt 19. desember i fjor og har med virkning fra 21. juli 2010 sagt opp sin stilling. Viorel Ionita hadde meldt pensjonering f.o.m. oktober 2010. Sentralkomiteen vedtok imidlertid å forlenge engasjementet av Viorel Ionita som fungerende generalsekretær i ett år. Tilsetting av ny generalsekretær finner sted i sentralkomiteens møte i september 2011. Det søkes imidlertid etter en "interim generalsekretær" i påvente av de organisatoriske endringene som forventes gjennomført i forbindelse med generalforsamlingen i 2013. Det samme gjelder stillingen som direktør for Churches in Dialogue, også denne gjøres midlertidig. Denne stillingen har vært utlyst. Ni søkere ble vurdert, men ingen funnet kvalifisert. Stillingen lyses derfor ut på ny med tanke på tilsetting i april. Her er det viktig at vi også fra norsk side vurderer å oppfordre aktuelle søkere til å vurdere å søke.

### **Økonomi**

KEK er fortsatt i en alvorlig økonomisk situasjon. Regnskapet for 2009 viser at underskuddet fra generalforsamlingen i Lyon til sammen var på Euro 355.490. Ved utgangen av året var det ikke funnet dekning for Euro 201.152 av dette underskuddet. Regnskapsrapport per 31. august 2010 viser et overskudd på Euro 456.000. Dette skyldes vakanse i staben i Genève, og at ledergruppen etter pålegg fra sentralkomiteen har redusert det opprinnelige budsjettet med Euro 150.000. Det forventes et overskudd ved utgangen av året, men trolig mindre enn per 31. august grunnet forventede utgifter i høst. Sentralkomiteen vedtok at et mindreforbruk i 2010 først skal dekke underskuddet fra Lyon og deretter avsettes til neste generalforsamling i 2013. Det er fra presidentskapet, presidiet og budsjettkomiteens side lagt ned mye arbeid i å skaffe oversikt over KEKs økonomi, men fortsatt gjenstår det arbeid her. Øremerkede midler til kommisjonenes arbeid og det faktum at KEK er lokalisert i Brussel og Genève, har vist seg å være krevende.

KEKs finanssekretær gjennom mange år går over i annen stilling f.o.m. 1. oktober. Stillingen lyses ikke ut nå. I stedet ble det vedtatt å engasjere Frankfurter Akademiet til å gjennomgå og følge opp KEKs økonomi i et tidsavgrenset engasjement. Presidentskapet har siden februar 2010 vært i kontakt med dem. Det er behov for en helhetlig gjennomgang av den økonomiske

situasjonen og organisasjonens rutiner for økonomistyring. Sentralkomiteen ble presentert med en rapport fra en uavhengig revisor med konkrete anbefalinger for oppfølging i organisasjonen. Det er videre behov for å fokusere på hvordan KEK kan øke sine inntekter, blant annet gjennom mer profesjonalisert fundraising. Frankfurter Akademiet vil også kunne bidra til dette.

Det ble fra vår side etterlyst en skriftlig orientering fra presidentskapet når det gjaldt engasjementet av Frankfurter Akademiet. Det ble orientert muntlig om alle personalsaker og engasjementet av akademiet i en sesjon der bare sentralkomiteens medlemmer var til stede. Det oppleves utilfredsstillende å bli bedt om å fatte store og viktige beslutninger uten et skriftlig beslutningsunderlag. Det syntes likevel som den beste løsning å gi sin tilslutning til forslaget fra presidentskapet og presidiumet.

### **Organisasjonsendringer og ny generalforsamling**

Parallelt med sentralkomiteens arbeid jobber den såkalte Revision Working Group (RWG) med å forberede forslag til endringer i organisasjon og arbeidsformer som den ekstraordinære generalforsamlingen i 2013 skal ta stilling til. Colin Ride fra RWG deltok i møtet og orienterte om prosessen så langt. RWG har møttes fire ganger siden Lyon og har brukt mye tid på å jobbe med KEKs "vision and mission". Den jobber nå med å forberede en interim-rapport som vil gå til Sentralkomiteen høsten 2011, og som også vil inneholde foreløpige anbefalinger på struktur og organisasjon.

Sentralkomiteen oppnevnte en Assembly Planning Committee for å begynne planleggingen av neste generalforsamling som sannsynligvis vil finne sted i juli 2013. Sentralkomiteen er selvsagt opptatt av å unngå feilene som ble gjort i forbindelse med forrige generalforsamling. Det er gledelig at Beate Fagerli ble oppnevnt som medlem i planleggingskomiteen.

Foreløpig er kommunikasjonen mellom de ulike aktørene ivarettatt ved at man er representert i hverandres møter.

### **Arbeidet i kommisjonene**

De tre kommisjonene er fortsatt KEKs bredeste flate ut mot medlemskirkene i årene mellom generalforsamlingene. Rapportene som ble lagt frem for sentralkomiteen viser både hvor mye godt arbeid som gjøres, og at kommisjonene har kommet et godt stykke videre i å følge opp generalforsamlingens forventning om tydeligere prioritering og samarbeid på tvers. Det er samtidig en stor utfordring for kommisjonene å håndtere personalsituasjonen i generalsekretariatet, den økonomiske krisen og den pågående omstrukturingsprosessen.

### ***Church and Society Commission (CSC)***

Som Raag Rolfsen har skrevet til MKR, hadde CSC sitt første møte i slutten av mai 2010. Ledertrioen består av Serge Formerod (protestant, Sveits), Katerina Karkala-Zorba (ortodoks, Hellas) og Jan Dus (protestant, Tsjekkia).

Arbeidet opp mot de europeiske institusjonene er fortsatt en av CSCs store styrker og tar form av konsultasjoner, position papers, etc. Samtidig legger kommisjonen stor vekt på å få på plass en «åpen, transparent og jevnlig dialog» med EU-institusjonene slik det er lagt opp til i Lisboa-traktaten.

CSC er nok bekymret for at den turbulente situasjonen i KEK skal påvirke medlemskirkenes vilje til å engasjere seg. En utfordring til Den norske kirke kan derfor være å tenke CSC inn i arbeidet som gjøres i KISP og MKR i enda større grad enn i dag. Det kan handle om å hekte

vårt arbeid på allerede eksisterende initiativer eller selv ta initiativ til arbeidsprosesser som kan løses innenfor rammene av CSC.

### ***Churches in Dialogue (CiD)***

Den nye kommisjonen ledes av metropolitt Gennadios av Sassima (Det økumeniske patriarkatet i Istanbul) og Elizabeth Fisher (Church of England). Arbeidet har nok mistet noe fart ettersom direktør Viorel Ionitã har fungert som generalsekretær i 2010.

En av hovedsatsingene til CiD i 2010 var konsultasjonen «Jeopardized or in demand? Academic Theology in Europe between Education, Science and Research,» som ble arrangert sammen med det teologiske fakultetet i Graz. Disse konsultasjonene finner sted hvert fjerde år, og som tittelen antyder, møter mange av de europeiske fakultetene et synkende antall studenter, anstrengt økonomi og forflytning fra teologi til religionsvitenskap. KEK har hatt en viktig koordinerende rolle i samarbeidet mellom fakultetene. Mye hviler imidlertid åpenbart på Ionita selv, og KEK må sikre seg at dette blir videreført med ny direktør.

NMS og Areopagos har vært viktige bidragsytere til finansieringen av en prosjektstilling i misjon. Det nåværende prosjektet utløp ved utgangen av 2010, og KEK har ikke lyktes i å sikre videre finansiering. CiD på sin side er svært fornøyd med prosjektet og vil bruke første kvartal 2011 til å jobbe videre med prosjektmandat for stillingen i diskusjon med bidragsytere.

### ***Churches Commission for Migrants in Europe (CCME)***

CCME har gjennomført storsatsingen "Migrasjonsåret 2010"

Rapport fra CCME:

- Antall asylsøkere til Europa det laveste siden 1980-tallet
- EU har splittet ansvar for borgerrettigheter og immigrantrettigheter. - Må forholde seg til to kontorer.

